

Nr 80.

Av herr **Lundberg**, om *åvägbringande av utredning och förslag rörande ett obligatoriskt sparsystem för omyndig ungdom.*

Såväl nationalekonomer som andra vederhäftiga och ansvars-kännande personer äro ense om, att sparsamhet framför allt av den enskilde är ett nödvändigt medel för att komma ut ur det nuvarande ekonomiska nödläget. Men sparsamhet har icke blott denna mera tillfälliga betydelse, utan även i normala tider är den, såvida den sker på ett rätt sätt, en mycket viktig faktor för ett folks välbefinnande. Utan tvivel hade en förutvarande finansminister rätt, då han betecknade dem, som spara något för kommande dagar, som de bästa medborgarna.

Nu klagas det bittert över, att stora delar av befolkningen skaffa sig lyxvanor, som förut varit bland dem okända, och särskilt klandras ungdomen för slöseri och omåttlig njutningslystnad.

Klagomål över ungdomen äro emellertid icke något nytt. Tvärtom är det en städse återkommande företeelse. Nästan varje tid har talat om ungdomens försämring, ja, om dess förvildning. Redan detta borde vara ägnat att väcka tvivel om klagomålets berättigande.

Givetvis har ungdomen såväl som övriga åldersgrupper lidit mycket av de upplösningstendenser, kristiden medfört. Men detta är en sak, som dess bättre visar sig vara av övergående natur. Verkligt hållbara skäl för att anse vår tids ungdom sämre än flydda tiders torde icke kunna påvisas. Tvärtom är det mycket, som tyder på att nutidens ungdom i flera avseenden står högre än vad förut varit fallet. Detta hindrar naturligtvis icke, att de ungas ställning kan ha undergått betydande förändringar.

En särskilt i ögonen fallande förändring är, att bandet mellan barnen och hemmet blivit försvagat. Föräldrarna skulle ju vara sina barns ledare och söka bereda deras lycka. Men föräldrainflyttandet är icke detsamma som förr. Till stor del beror detta därpå, att de unga tidigare än förut kunna ernå rätt så goda löner. Detta är ju att hälsa med tillfredsställelse, endast om dessa ökade löneinkomster

bliva rätt förvaltade. Tyvärr brister mycket härutinnan. I stället för att spara en slant för kommande behov, bortslösas ofta en stor del av inkomsten på onyttiga ting, och den unge skaffar sig vanor, som bliva mycket svåra att vid en senare ålder tillfredsställa.

I ett sådant läge behöver ungdomen särskilt i den omyndiga åldern ökat stöd från samhällets sida. Det ledarskap, som föräldrarna icke längre i önskvärd grad kunna utöva, bör samhället söka i någon mån övertaga, även då det gäller förvaltningen av omyndiga personers inkomster.

I de fall, då hela den omyndiges inkomst icke åtgår till fyllande av försörjningsplikter eller till egen fortsatt utbildning, borde viss procent av inkomsten genom statens försorg innehållas och på möjligast förmånliga sätt göras räntebärande. Sedan de unga uppnått myndig ålder, skulle det sålunda samlade beloppet vid anfordran till dem utbetalas. I många, ja, man kan väl antaga de flesta fall, skulle nog den myndigblivne önska fortsätta med detta sparsystem ännu någon tid, varför sådan möjlighet borde förefinnas.

Åtgärder av liknande slag hava redan företagits i utlandet, och det vill synas, som om man därmed uppnått lyckliga resultat.

För handhavande av denna sak behövde icke ett nytt och dyrbart verk upprättas. Den borde anknytas till något förutvarande. Troligen skulle den kunna kombineras med den allmänna folkpensioneringen.

Hur saken sedan i detalj skulle ordnas, anser jag mig icke böra ingå på. Klart är, att en utredning är behövlig. Även denna torde kunna göras utan att anlita en dyrbar kommitté. Enligt min mening skulle det vara lämpligast att anförtro utredningen åt kungl. socialstyrelsen.

På grund av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, huruvida och på vad sätt genom statens medverkan ett obligatoriskt sparsystem för den omyndiga ungdomen skulle kunna införas, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1921.

M. B. Lundberg.